

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „

Feladó szerkesztő:
Fehér János.
 Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.
 A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előzetesek a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Hirdetések legjutányosabban, árszabály szerint.
 Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.

Haladás.

Mi a haladás, s mit jelent a haladásba való hit?

A haladás alapértelme és jelentése a következő: »az emberiség folytonosan változik; túléli a multat, átvevén annak munkáját s emlékeit.« Átvitt értelemben az emberi viszonyok változását mozgalomnak nevezzük; e mellett tekintettel vagyunk a multra, vagy a jövőre.

Általában pedig, átvitt értelemben, azt mondjuk, hogy — az emberiség halad.

Ha a magyarázat talán nem is volna egészen világos, de a tény maga — kétségtelen.

De ezen kétségtelen faktum mellett, a haladásnak és a történelmi fejlődésnek szószólói s állításai más, be nem bizonyított faktumot is csaltanak, azt t. i., hogy az emberiség a multban, minél távolabb, annál kisebb jólétnek örvendett; s megfordítva, minél előrébb ment, annál nagyobb volt minél jóléte is.

Ebből a tételből kiindulva, azt állítják sokan, hogy a történelmi haladás magával hozza a jólét nagyobbdását is, és hogy így minden kísérlet megállítani akarná a történelmi menetet —, hiu s haszontalan.

Igaz-e, hogy az emberiség történelmi haladásával, annak jóléte is folytonosan halad, vagy javul?

Nezzük csak a dolgot közelebbről.

A történész és a haladás szószólói azt állítják, hogy a haladás processusa az összes emberiségben nyilvánvaló már a legrégebb időkől fogva. Ennek bebizonyítására összehasonlítják pl. a mai kor Angolországát az 1685. évi Angliával.

És ha a jelenkor egyes európai államaiban, összehasonlítva őket az ókor egyes államaival, be is bizonyítható az újkori népek s államok jólétének növekedése: talán mégis nehéz dolog volna ebből az összes emberiségre alkalmazni e törvényt. Mert akkor azt is lehetne mondani: a haladás az emberiségnek általános törvénye, kivéve Ázsia, Afrika, Ausztrália embe-

riségét, kivéve tehát — az emberek milliárdjait.

China, 200 millió lakosával, nem igen tanuszkodik a haladás teóriája mellett.

És az összes, úgynevezett kelet, nem igen erősíti meg az általános haladás törvényét.

Az általános, örök törvény írva van minden ember lelkébe, s így a haladásnak, vagy is a tökéletesbftésnek törvénye is írva van minden ember lelkébe.

A civilizált európai népeknél érvényre jutott már ezen törvény; de nem úgy még a kelet népeinél. Következik ebből, hogy a haladás azon út, melyen az európai népek máris haladnak, s a melyre kívánatos volna, hogy a többi emberiség is lépjen, hogy így a haladás tövénye általánossá váljék.

Ezen értelemben fogja fel Buckle a haladást a civilizált európai népeknél belefoglalván a socialis, gazdasági, tudományos, művészeti, könyvnyomdászati és közlekedési haladást.

A haladásnak ilyen értelmezése világos és felfogható.

*

Azt a kérdést vetik föl sokan, vajlon ezen haladás csakugyan általános jóléthez is vezeti a népeket? Ha igen — akkor ezt a jólétet csak a népek nagy tömegei bizonyíthatnak, de semmikép az egyes személyek, melyek az emberek valami különös osztályához tartoznak, u. m. történészek, bölcsészek, ujságírók; mert ezeknek bizonyítéka nem elegendő. Látjuk ugyan is, hogy a népekben kisebbedik a — megalégedés; ez pedig aligha szól a jólét növekedése mellett.

Igy okoskodnak s következtetnek igen komoly gondolkodók és pedig sokan; talán van is ennek némi alapja. — Gondoljunk mi is.

És mit is nevezünk — jólétnek? Talán a szállítási eszközök javítását, a sajtó elterjedését, az utcák gáz- vagy villamos kivilágítását, az óvodák és szegényházak szaporítását stb?

Az egykoru emberiség oly különféleképen

él, hogy jólétének fokát bizonyos határozott időben nem lehet meghatározni.

Egyik ember a haladást csak a művészetben látja, másik — emberszeretletben, harmadik anyagi kényelemben, negyedik a socialis szervezésben, ötödik a tudományokban, erkölcsben, szabadságban stb.

Még az olyan ember is, a ki az emberi élet különféle oldalaival szemben közönyös álláspontot foglal el, — mégis látja, hogy az egyik oldalnak, résznek haladása mindig a másik oldalnak, résznek süllyedésével, bukásával van megváltozva.

Vajlon a lelkiismeretes politikai tényezőket nem-e látják nap-nap után, hogy a régi Görögországban és Rómában több erkölcs és szabadság volt, mint az újkori Angliában az ő kínai és indiai háborúival; és mint Franciaországban az ő két Bonapartejával és mint magában Amerikában az ő makacs háborújával a rabszolgák jogaiért?

Vajlon a tudományokban való haladásnak leglelkismeretesebb szószólói nem-e győződnek meg, hogy korunk sem Phidiákkal, sem Rafae-lokkal s Hómerokkal nem rendelkezik?

Bizonyosan, ha majd az összes nép, a nagy tömegek a haladás hasznosságát belátják, s ha tényleg ők is — haladnak, elene állást nem foglalnak: akkor — nem fog elmaradhatni a fokozatos jólét sem.

Az emberiség haladásának útján mindenestre vér- és sárnyomok maradnak vissza; de előtte a morál tiszta fénye ragyog.

Minden haladás, műveltség és felvilágosodás az erkölcsök tisztulásában van kifejezve; és annál tökéletesebb, tisztéletremélőbb az egyén, minél kevésbé észlelhetők benne a gonosz indulatok.

Ez áll az individuumról épp úgy, mint a családookról s egész népekről is.

Ez meggyőződésem!

Cselkó József.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRGÁJA.

Halottak napján.*)

*Zörögve hullnak a sárgult levelek
 Sűrű köd borong a tájakon
 Diadal ünnepeit ül az enyészet
 A zöldelő falombokon.*

*Kopár a tarka virágos mező
 Nem zeng máder dalt az ágakon
 Kihalt a vídلمان csengő erdő
 S a hideg szél sivit fagyasztón.*

*Csak egy helyen nem halt ki az élet
 Csak egy helyen nyílt még a virág
 Megővta a szerető kegyelet
 A haltak néma uradalma.*

*Kigyóznak a lángok a sírokon
 Feleltük gyászol a szeretet
 Alant sötét éj s néma nyugalom . . .
 Fent világít az emlékezet.*

*Kizöldül még a letarolt liget
 Zengeni fog az elnémult dal
 A reményesség táplálja a hitet
 Mely nyugtot ad s soha meg nem esal.*

Cserney József.

Szelid örömtök közt.

(Délkeletről.)

Irta: Frank Zoltán.

Ősz van megint! — Hiába akarnám, nem tudom, nem lehet megtagadnom, hogy — ez az én világom . . . Belenézek a tükörbe, s mint az ökönyál, a fák novemberi tárgyalait fonja be libegő-lobogó fehér szálakkal, úgy csillamlék sűrű, tagadhatatlan szamban — ritkuló hajam között — az ezüstszurike szalák sokadalma.

Aztán ha lejjebb, szívem dobogását hallgatom meg, ott meg ez a nóta járja:

»Ha már hervadt a rózsá koszorú,
 S tele van az ég ősz fellegekkel,
 Akkor már oiy színtelen a ború,
 Szíved gyászat közönnyel viseled,
 S néha kiégett kőnyönten szemekkel
 Sirod vissza — az elszirt kőnyöket.«

Ősz van mindenképpen; harmas öszt ünnepek meg ez idő szerint. Fenn a fejem búbján, benn a szívem hangulatában és köröttem az örök, szép természet öln.

Igy, így van ez jól, minek is tagadnám meg ezt a sorsom adta örökségem. Most, a hulló levelek, a dércsipe napsugár szöke arányában, a ködlepte levegő, nehéz sűrű, vastag légkörében nyíló chyrisanthemumok idején születtem én is, ez az én világom, ez az én képem is; fehér is, fagyos is; nevetően nyíló, a hervadás leh-

vel cipétt, tépett szirmú, valami homályosan zöld, de erős és haragos levelekkel ekes; kissé illatos is, de kissé fázós virág ez a pompás, dúsan nyíló novemberi virág, síroknak ékessége . . .

De csak a sírok! . . . Elszírott könnyeknek ékes szép virága . . .

Verőfényben, nyájas, enyhe, májusi légben nőnek az ibolyák és a pompás, ragyogó, díszes szép rózsák és születnek — a boldog emberek is!

Mi ősi emberek és ősi virágok örövel születünk és erőnkkel élünk is; mikor más minden kihalt, mikor minden sarga már, akkor mi virulunk még csak, hat kell, hogy meglássanak.

Oh de ez nem tavaszi virulás, verőfény és élet; ez könnytelen szemeknek visszasírt könnyei: viruló hervadás!

De szeretem őket. Olyan az ősz, mint a boldogság; a multban gyönyörködik s a jövőben remél benne az ember is.

Járom most is, elrepült tavasz és nyárnak virányait és pompázott utait s lépten-nyomon emlékeknek visszatérő gyönyöre int felém; itt az első tavaszi ibolyák bokrai, amott a gerlelécsék és a liget, csalogany dallal meg nyíló vad margaretté virágokkal kandikálnak felém — emlékemben; most sarga fel a magas égik a sugarú jegenyefa, a gesztenye piros, kopog a dércsipe száraz levél hulltában ág és garád között és túlnan, a hajdan nyirotnak látszó sűrű zöld cserjéssel benőtt,

*) Mult számunkból lekészelt.

Szellemidézés.

Ha valaki manap *szellemes* (?) viccet akar mondani, akkor némely napilap *alapos tudósu* (?) újdonszát utánozva s gúnnyolja a — spiritistákat.

Ezt tette a »F. H.« mult heti tárcájának a szerzője is, a ki nagy szerényen bevallja ugyan, hogy nem érzi magát hivatottnak a spiritismus érdemeles elbírálására, de azért mégis »bukfencező szvendeelemnek« mondja a »szellemidézést«, és a »dohányzással« hozza párhuzamba, amelyről szintén nem tudni, hogy mitől jó.

Nos, itt is megesset az, miről már ismételt írtam e lap hasábjain, hogy olyasvalamének az elitőló bírálatába becsátkozott valaki, a kinek még csak halovány fogalma sincs arról az elbírált dologról.

A kérdéses tárcáiró ur mint olvasott ember, minden bizonylan hallott vagy olvasott már valamit a pszichológiáról, a lélektanról, s tudni fogja azt is, hogy a lélek mibenléte, természete, eredete, rendeltetése képezte minden időben a gondolkodó elmék vizsgálódásainak, kutatásainak egyik legfőbb tárgyát, — s hogy ez a tárgy a régi és új spekulatív bölcseleteknek is egyik főkérdése, valamint, hogy a legtöbb vallás sarkalatos tételei között a lélekről s ennek halhatatlan voltáról szóló tan is kiváló helyet foglal el. Ennyit minden u. n. művelt ember tud. Sokan ezek között az u. n. művelt emberek között azonban még azt is tudják, hogy a spekulatív bölcseleti rendszerek keletkeztek, de ismét el is tünnek, az egyik lecafován a másikat; és hogy az, a mit a vallások a lélekről hisznek és állítanak, még ingadozóbb alapon áll, mint a bölcseletek spekulatója. Századok a positiv, demonstratív és megcáfolhatatlan bizonyítékokkal dolgozó tudományok száza, a melynek nemzedékét elkényeztettek a fizika, a chemia s atalan a természettudományok terén elért pozitív sikerek, és skeptikussá tették a spekulatív, az auctoritatív hit és minden iránt, amia 2-szer kétfő 4. mód szerint szerint szerint előtt nem demonstrálható, a más bizonyítható. Há most értse meg jól a t. tárcacikkiró ur és mindenki, a kit illet: a komoly spiritisták ennek a skeptikus nemzedéknek a fia, a kiket nem elégtét ki sem a filozofia, sem a hit, hanem a kik ugyanazon az úton igyekeznek megismerni a lelket, mint a mely úton a fizika tüneményei és törvényei megmagyarázhatók és bizonyíthatók. S egész legiója a fizikusoknak, chemikusoknak, természetbuvároknak, tanároknak, csillagászoknak, papoknak és más, a modern tudományok színvonalán álló embereknek foglalkozott eddigelé és foglalkozik az idő szerint e nagyon is komoly kérdéssel, és a megcáfolhatatlan bizonyítékok *ezrei* vannak már mint e komoly kutatás eredménye gazdag irodalmunkban felhalmozva, ezenfelül pedig minden egyes embernek, aki a spiritizmussal gyakorlatban is foglalkozik, saját külön bizonyítékai is vannak, mert ezt keresi mindenki, mindenki csak a saját szemének híven, s nem ; lett még senki sem e nélkül meggyőzőtt spiritista.

Ezekből lathatja mindenki, hogy az u. n. »szellemidézés« nem kenyerre, nem célja a komoly spiritizmusnak, — a kinek pedig az, azok épp oly kevésbé spiritisták, mint a hogy nem csillagvizsgáló az a sróf, a melylyel a refraktórokat a csillagos ég felé irányítják. Mert a ki csak valamelyest is a spiritizmushoz konyit, az tudja jól, hogy szellemet »idézni« nem lehet, mert a földi tétéstől megvalt lélek (szellem), sem függőbb lény, mint tetsem azt a turáni kisbíró, aki szintén csak akkor jön el hozzánk, ha neki is úgy tetszik. A szellemekkel való érintkezés csak *eszköz* reank nézve, olyan eszköz, mint tetsem azt a jó könyv, vagy — a mi még ennél is jobb — a jó tanító. Sem a tanító, sem az iskola, sem a könyv, nem *önököl*, hanem mind csak eszközök az ismeretek, a tudományok elsajátításánál, de sőt még maga a tudomány sem öncél, hanem szintén csak eszköz öntökélyetesedésünk szolgálatában. — Hogy pedig ezen érintkezés a szellemekkel nem dajkamese, nem önámítás, nem hőört, hanem való igazság, arról manap már *mindenki* meggyőződhetik, mert a bizonyítékok *naponta* szaporodnak százai, ezreivel, — de persze, a ki meg akar győződni Kokhin-Khina létezéséről és az utazóknak, földrajzi tankönyveknek nem hisz, hogy van Kokhin-Khina, arra nézve nem marad más hatra, mint elmenni Kokhin-Khínába; — ez csak világos? Ha pedig nem mehet el oda, vagy nem akar oda elmenni, de azért mégis azt állítja, hogy — bár ezer meg ezer ember mar ott járt — nincs Kokhin-Khina. mert ő maga nem látta, — lehet-e azzal komolyan vitatkozni? Vagy kit fog ez esetben a *józan ész* hóbortsnak, bolondnak, ámtónak mondani, — azt az utazót-e, aki látta Kokhin-Khínát, s ennek alapján állítja, hogy van, — vagy azt-e, a ki *nem látta* azt az országot, s ennek alapján azt állítja, hogy nincs?

A »Pesti Hírlap«-ban Tóth Béla hírlapíró az anti-spiritismus foharosa. Nemrég meghívtak spiritista gyűlése, hogy nézze meg a kísérleteket, hogy legalább némi fogalma legyen arról, amiről eddig csak hasból írt. Há nem ment el! Miért? Vagy azért, mivel ő is csak önmagát tartja épész embernek, a spiritisták milliőt pedig bolondoknak; vagy pedig, mivel félt, hogy hátha azok a bolond spiritisták esetleg csakugyan bizonyítani is tudnának?

Pedig ily esetben igazán csak két ut kínálkozik a *tisztelesség* embernek: az első az, hogy azzal a dologgal, amelyet kritizál, elítél, alaposan megismerkedjek s ellenérvekkel, ellenbizonyítékokkal cáfoljon — ha tud; a másik pedig ez: meg nem vizsgálai a dolgot, a melyről fázik, a melyet kicsinyel de nem is kritizálni azt. Mert hiszen még a foltozó cipész is kinevetné azt a kubikost, aki a mesterségébe avatkozna! . . . !

Ezúttal is kijelentem, hogy egy hírlapi cikk szűk határain belül alapos kitanítást adni valamely tudományról lehetetlen; azt azonban újra ide irhatom, hogy komoly és alapos kísérletek alapuló *tényekről* van itt szó, a miket hasonerőtekü bizonyítékokkal eddigelé még

senki meg nem cáfolt, — a mint hogy az absolut igazságot rabulistikával, gúnnyal megtamadni igen, de bizonyítékokkal megcáfolni *lehetetlen!*

S végeztül meg válam! A tárcáiró úr gúnnyosan megjegyzi, hogy hat hiszen, ha szellemekkel érintkezni lehetne, akkor mi könnyebb se lenne, mint elhalt nagy költőket, írókat újra megszólatatni, s azok révén újabb remekműveket kapni. — Há kérem, van ilyen posthum mű elég, — tudományos, költői, festői stb. stb. Dickens, a híres angol regényíró egyik regényét halála után fejezte be; Davis, mint 19 éves, tanulatlan cipészlegény mondotta toliba Swdenborgnak a világegyetemre vonatkozó újabb tudományos értekezését, amikben egyékek között a Neptun bolygónak megjelenését előre megjósolta; költők is írtak, minden nemzetbeliek, itt-ott verseket . . . és remelem, nem fogja kétségbe vonni szavam a t. tárcáiró ur, ha hozzá tetsem, hogy ezt már nemcsak könyveköl, hanem a saját, hosszas tapasztalásomból is *tudom* és mint olyan *igazságot* állítom, a melyhez ketejét férni *nem engedek.*

S hogy a nagy szellemek eme megnyilatkozásai nem oly mindennapiak, mint pl. némely u. n. spiritista köröknek kavázás közben tolytatott üres telerfért, ennek is megvan a maga oka-foka. Azt nem fogja senki em tagadni, hogy pl. Jokai és a sarki express között szellemi tekintetben nagy különbség van; — ha mar most ez a kető atkerül a szellemvilágba, *igazán nem létezően a természetben*, több mint bizonyos, hogy szellemek ott sem lesznék mindjárt egyenlők. A költészet, a művészet emberi, földi dolgok, amikre a szellemvilág lakója, aki ezeket e földi életben művelte, mint valami gyermekei kedvtelésekre tekint vissza, s művel jobban tavolodik el a földi spheratól, annal inkább elidegenedik e földi dolgoktól is. De megteszik kedvteljeinknek néha, ha alkalmas medium akad, hogy régi bűvös-bajos nyelvikön is megszólalnak, azon a nyelven, a melyen csak ők tudnak, a melyet útrónyi senki sem képes. — De mas és magasztosabb elfoglaltságuk és feladatuk lévén ott, hol más, előttük addig ismeretlen természeti törvények az uralkodók, a hol tehat tanulni kell, igen természetes, hogy allandoan *földi* dolgokkal nem foglalkozhatnak, mint a hogy *lurcsa* követelesnek tartana a t. tárcáiró ur is, ha tetsem azt valaki felszólítana, hogy álljon ki az iskolás fiúkkal glikkerezni; mert ha mar kötelességévé tennek neki a gyerekekkel való társalgást, úgy minden bizonylan inkább tanulságos mesét mondana neki a glikkerezés helyett. Nos, a szellemek is, ha már érintkezésbe lépnek velünk és komoly joakoraink, nem éreigó verseket, hanem inkább bölcs tanításokat írnak és mondanak, — mert az ugyancsak nevétség lenne, ha a ma mar 150 éves Goethe holmi verses szerelmi epékedésben talánla kedvtelését.

Hat iger van ez bizony, t. tárcacikkiró ur! Volt idő, a mikor profán és nemprofán erőnek erejével arra akarta kényszeríteni a Napot, hogy a Föld körül kering-

cukorsüveg formájú bércek felett, a két ég lilaszínű ködben játszik!

A tavaszi hírtelen, éles fényű kétség helyett, ez az őszi szintonus most.

A bércek ölelte völgyben pedig csak kukorica szár kupacok, meg egy-egy gémes kút hosszú nyaka látszik csupán.

Koválygó varjak, meg szelvért szerbtövös, S mire leszáll az est, pásztortüzek gyúlnak ki a síkból kiskökö egy-egy kis dombcskán.

Neki dúllók az egyik útszéli akacnak s halgatom a délkelet őszi szép sdyllét.

Hangverseny a dombtetőn! Ott tanyáz a délkeleti oláh juhász, az öreg Nikolaj.

Ebben a népben meg erősen él az ősi ember hajlandósága a pásztorkodás és zene iránti szeretet, a furulya, tilinkó és újabban klarinét és okarinának kultusza.

Fejübb, bent a bércek között, hol a kultúra gyaripari szelleme rakott fészket, már nem törnek elő a szív, az ősi emberi érzések e természetes formái, ott már »Vereinkot« létesített a társas együttél.

De itt még, a délkelet román lakta dombhátas síkságain az oláh juhász tilinkó, akár a Fatra hótakarta csúcsainak zöld fenyész aljában.

Hallgatom csendesen . . .

Isteni hangverseny! A világtást a hold, a kíséretet az őszi szél és zörgő, hervadó avarság adja hozzá.

A pásztortüz körül körvonalozott alak mostog, távolabb csendesen legelő nyaj heged. kolomp. Most csend egy pillanatra, a nyáj meghökken, furulya nem szól, csak a kutyák futtaban való vonyítása hallik. Vész, haj, ellenség van a közelben! . . . Aztán az öreg Nikolaj rikkantó szava, kutyák terelő ugatása, a nyáj

összetűtő, bégető dobogása hallik, egy-egy még riadt csengő, kolomp dobbanás, egy-egy elhalóan morduio ugatas . . . A vész elmulott, széled a nyaj újból össe; a juhászokya a pásztortüz mellett vakkant egyet-egyét; Nikolaj fuja tovább a furulya búsnótját; béget a báraný, szeiden cseng a csengő, szinte rythmusos öszszhanglan, a lépkedve legelő nyajjal . . . a fű ropogása is szinte hozzám hallik . . .

Fényt vet magasabban újból a pásztortüz s csak néha morduio egyet az öreg juhász mellöle, mikor a kolompok ürű tovább szövik a legelés illő határából.

Oh de szép egy hangverseny ez! . . . Nincsen ennek a parkettekon mása. És ez a pásztorelet, különösb, sajátosbb; — a pásztorelet itt, allig félórára a cilinderes, lakkos — társadalom között! S annal csodálatosabb is, hogy nem veti le, nem veszti el, vagy nagyon is nehezen, ez a nép, az ősi jellegét, még varokso tövében sem.

Nintha az valami — külön, őt nem érdekli, őt nem is illető dolog volna neki.

Mert más a karpátok, vagy az a földnek juhászává maradni, orák járásra város vagy falutól, hogy reange-tegek, vagy széles puszták ölen; de itt ipartelepek, kultúr kis varosok fél óra tavolaban az ősi jellegét ily szivósn megtarthatni, valami különös, hamulatos dolog.

Fujad vén Nikolaj, fujad a pásztortüz mellett, méla szép nótáid; nem is tudod te azt, minő boldog vagy te pásztortüzed mellett, s hogy itt útszéli akacnak törzséhez hajolva egy hajdan szilaj fiú agyában, pásztortüzed bamész nézése között, minő visszhang fakad; hisz:

»Pásztortüz volt keblemen is

— Valamikor régen —

Izzó lángja visszfényt vetett

Fenn a magas égen.

S magas égnék csillag közt

Kire ráhült fénye:

Az az egy, hulló csillag volt;
S pásztortüzek — vége!

De azért, ha ősi estén,
Pásztortüzet látok,
Tenyerembe hajtom fejem —

S új csillagot várok! . . .

Leszókött már rég a délkeleti ég sötét-vörös képű napja az ég peremén a még mindig földes szint játszó hegyek hata mögé; pillanatra hűvös lesz, aztan ismét embe, lagy fuvalma a délkelet zephírjének vez a utarmát.

Ballagok hazafelé.

A karpátok felé fordította már szekere rúdját a »Göncöl-szekér« s a holdsütötte égen, mintha igazán mozognának körös-körül a »fastyúk« csipegő csillag csibéi . . .

Olyan ez a szép őszi, a milyen a boldogság emléke — a multé; reménye! — a jövőé!

Ősz virág, őszi gyerek, hideg szép világa; az én — vilagam is! . . . az ősz!

. . . Ismertem egy ifjút, önök is ismerték. Heves egy fiú volt; s ismerek egy ifjút — Önök is ismerték — (hiszen volt és lesz is még, sokszor és sok is ilyen bohó) olyan csendes, szelid. Pedig:

»Valaki azt mondta

Valaki azt süta:

Rózsákkal leszn végig hintve

Az élete útja.

Aki azt megsüta

Aki azt megmondta:

A rózsák útja során

Mind össze taposán . . .

S könnytelen szemekkel, vissza sirt könnyek közt, viruló hervadásnak útját járja most; szelid örömök közt . . .

jen, s mégis csak annak az egy embernek volt igaz, a ki a Föld keringését és forgását állította. Önké mosolyoghatnak, gúnyolhatnak a spiritismus felett, de a végén mégis — nekünk lesz igazunk. Ez bizonyos. Sok-sok önhöz hasonló skeptikus verte már a homlokát, mikor hosszas tévelygés és habozás után végre fölismerete az igazságot, — nem lévén képes felfogni, hogy ugyan mi akadályozta meg ennek a korábbi megismerésében.

Kötelességem ismertem ezeket megírni ebben a lapban, mivel ugyan ezen a helyen ugyancsak határozottan sikra szálltam a fitymáló tagadással szemben, — mert talán jogom van azt állítani magamról, hogy épeszü, komoly ember vagyok, a ki megszoktam gondolni, hogy mit írok a nyilvánosság előtt.

Én az állításaim igazságát, ha kell, becsületszavammal is meg tudom erősíteni, és a saját kutatásaimra és tapasztalásaimra hivatkozhatom; joggal követelhetem tehát, hogy állításaimat komolyan vegyék; — ezzel szemben a t. tárcacikkíró úr, a ki komoly fejtegetéssel szemben gúnyolva illeti a spiritismust, ugyan hát mire alapíthatja kritikáját? Felkérem, hogy erre nézve komolyan nyilatkozzék; bizonyítékai, ha vannak, előljön, — vagy pedig valja be színtelen, hogy csak azért beszélt úgy, mivel másokat is így hallott beszélni.

Bánfi János.

HIREINK.

— **Társas összejövetel.** Turóc vármegye felső járásának magyar hazafais közönsége a jelen őszi évadban is fenn fogja tartani a mult években oly sikerrel járt társas összejöveteleit. Az idei első összejövetel, mint a rendezősek benünket értesít, f. hó 19-ikén délután 4 órakor lesz a Schleicher-féle vendéglőben s lapunk útján hívja fel a vármegye hazafais férfi közönségét az azon leendő részvételre.

— **Műkedvelői színelőadás.** A turócmegyei Jóköny Nőegylet által december hó 9-én rendezendő műkedvelői színelőadás előkészületei folyamatosan vannak; mint értesültünk: a rutkai dalárda is szerepelni fog ezen estélyen s így természetesen annál nagyobb élvezetben fog a közönség részesülni.

— **A Turócmegyei Jóköny Nőegylet** f. hó 26-án d. u. 1/3 órakor választmányi ülést tart.

— **Választmányi ülés.** A turócmegyei általános tanítóegyesület választmányja legnap ülést tartott Turóc-Szt.-Mártonban az állami felső keresk. iskola helyiségében, Somogyi Géza, a zintóváraljai tanító képző intézet igazgatója, mint egyesületi elnök vezette mellette.

— **A Turóci Keresk. és Hitelintézet** igazgatója, Friedmann Gyula a főváros-beli előtölközőben, helyét Kuffler Zsigmondnál töltötték be a februárban megtartandó közgyűlésig. Graber Jakab pénztáros pedig ezen tisztségéről leköszönvén, helyét legközelebb szintén be fogják töltetni.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számának »Egy spiritista szácsz 73 elvél ezelőtt« című tárcája utolsó előtti hasábjá első bekezdésének két sora: — *Hiatal, eljöttem! Mit kívánok tőlem?!* *Dörögte falpengető hangon a diderő szó jóinduló szeszédnél sajnálatosan elcsuszott.* Azért nem ott olvasandó, hanem a mellette jobbra álló utolsó hasáb tetején. Mit e tárcá összefüggő értelmének érdekében ezennel helyreigazítunk.

— **Az izr. hitközság ügye.** A turóc-est.-mártoni izraelita községben már hosszú idő óta vajudó békélenség most már remélhetőleg véget fog nyerni, a mennyiben az előbbi választások ellen az orsz. központi iradóhoz benyújtott felfolyamodások folytán új választás rendeltetett el a kerületi felügyelőség egy tagjának jelenléte és felügyelete alatt.

— **Multságok.** A rutkai »Búcsú« alkalmával a mult vasárnapon Wachsbarger Lipót vendéglős és Tiroler Samu koresmáros helyiségeiben táncmulatságok voltak, melyek szépen sikerültek, eltekintve attól a verekedéstől, mely a Wachsbarger helyiségeiben lefolyt mulatság alkalmával támadt. — Szucsányban is volt a mult szombaton táncmulatság, melyet Szucsány község és a közeli szomszédság intelligenciája rendezett. A mulatság ügy anyagilag mint erőkölség fényesen sikerült. — Részt vett azon az ottani előkelő társadalom java.

— **Időjárás.** A kellemes őszi napok egyik legkellemesebbike f. hó 8-án volt. Anyira kellemes meleg nem volt ez, hogy nyári napnak is beilllett volna. F. hó 9-én azonban már esőre fordult az időjárás s felűlt tőle, hogy sokáig fog tartani. A rövid ideig tartó esőre a gazdáknak különben szükségük van.

— **Recitator.** E napokban itt időzött Ányos László, ismert recitator s jellemkomikus, és a község gyeren bár, de elismerőleg ádóztogott ügy mutványainak és kellemesen szórakoztató előadásainak. A második napon külön déni ani előadás is tartott a felső kereskedelmi iskola növendékeinek — **Baleset.** Stubnyafürdőn a mult héten könnyen végzetesé válható baleset történt. — A mezőn

ugyanis egy asszony krümpilt süített, és kis lájkájka, pejzán ugrandósa közben oly közel jött a tűzhöz, hogy ruhácskája meggyuladt. Az anyja segítségére jöven mentése közben szintén sulyos égési sebeket szenvedett.

— **Tüzek.** Felső, hogy erre állandó rovatot fog kellenni nyitnunk, mert napról-napra szaporodnak a tüzesetek megyénkben. Így a mult héten Belicska János itteni gazdának a csűrje égett el, a mult vasárnap pedig este 8 órakor kigyuladtak Búcher Dávidnak a Zintóváraljai állomás melletti gazdasági épületei, melyek teljesen elhamvadtak. — Az elégett objektumok biztosítva voltak.

— **Iskolaavató.** A Körnőcbánya melletti németajku és bánysz nép által lakott Kunos Vágása községben a 25000 ftr költségen épült új állami elemi iskolát a mult napokban felavatták. E fényes ünnepeken részt vett Barsvármegye tanfelügyelője, valamint Körnőcbánya város tanácsa, Chabada József polgármester vezetése alatt, ott voltak továbbá Dr. Amon Ede orsz. képviselő, Palkovics Emil főispánbíró és még számos előkelő vendég. A megnyitó beszédet Jankovszky Demeter gondnoknagyk elnök mondta. Az ünnepey után fényes bankett volt melyen számos toasztot mondtak azokra, kik az iskola felépítése körül érdemeket szereztek. — Ez alkalommal üdvözlő táviratot intéztek Wlassics miniszterhez és Dr. Halasz Ferenc miniszteri tanácsoshoz — Az iskola már el van látva tanerőkkel és vagy 500 tanuló sajátítja el ott a magyar nyelvet.

— **A táviratok elvesszése vagy elferdítése.** A postaigazgatóság felügyelmezteti a közönséget, hogyan lehet a táviratok elvesszése vagy elferdítése ellen védekezni. Ha a távirat földalója arról akar meggyőződni, hogy a távirat tényleg kézbesítették-e, erről távirati úton vagy postán kaphat értesítést. Előbbi esetben táviratának címe elé PC jelzöt ír és a távirati értesítéset 10 szavu távirat díjának megfelelő összeget fizet; utóbbi esetben pedig a cím elé PAVC jelzöt ír és postai értesítéset 25 krt fizet. Ha a távirat az elferdítés ellen kívánja biztosítani, a cím elébe TC jelzöt ír s ebben az esetben táviratának tartalmát az összes kezelt hivatalok egymás közt összeolvasás által egyeztetik. Az összeegyeztetésért az eredeti távirat díjának negyed részét kell fizetni.

— **Szajviz.** Friedmann Mór rutkai gyógyszerész által készített s már évek során át jónak talált szávizet ajánljuk olvasóink b. figyelmébe. Megrendéseket nevezett gyógyszerész bármikor és bárhonnán elfogad s a pontos szállításról is gondoskodik.

— **Avató ünnepség.** A hmvásárhelyi állami óvónőképző intézet, mely az 1891. t. c. egyetlen teljes és első megtestesítése, 1892. dec. hó 4-én nyitottat meg a legelső legerősebben viszonyok közt. Most, hogy a mahos közoktatásügyi kormány kiváló kegyelőb nemcsak kül — hanem belterjedelemtre nézve is a tanterv kibővítése által, teljes betelvezést nyert. A város és intézet halájának és örömeinek jeléül f. évi dec. 3-án *avatósi ünnepséget* rendez, melyre az intézetnek 1892. óta volt rendes növendékei azon kérrással hivatnak meg ez uton is, hogy kívánt megjelenésüket legközelebb f. november hó 18-ig az intézet igazgatójának a fogadás és elszállásolás érdekében bejelenteni sziveskedjenek. Ribiczey Aladár igazgató.

— **A törvény.** Olyan betű, a mely parancsol. Már Aristoteles megmondotta, hogy az ember társas lény. A társaság kötelező elve: a törvény. Mindne népnek vannak törvényei, mihelyt népé egyesül. A törvények első egységs egészét, mindenre kitörjedő egyetemességét Egyiptom alkotta meg Görögországnak törvényei nem voltak örökbecűek. Rómának ju'ott a dicsőség, hogy moderu jog-nak alapját vehette. Ennél az élesezst, higgadt, megdöntöt össze-tartó népnél fejlődött ki először a köz-nek nagyobb-mérvű tudata, — s ezzel kapcsolatosan a törvények tisztelete. Intézkedéseiket már Julius Caesar össze akarta gyűjteni, de csak Justinianus hajhatta végre e nagyszzerű tervet. Törvénygyűjteménye oly hatalmas, oly becses, hogy Napoleon azt észleztette fel, midőn törvénykönyvet szerkesztett a franciáknak. A legelső írott római törvényekről bőven és érdekesen szól a Nagy Kepes Világtörténet most megjelenő 44. füzeté. A tizenkét kötetes nagy munka szerkesztője Márczali Henrik, egyet. tanár, a görökről szóló kötet szerzője Gyomlay Gyula akadémicus. Egy-egy kötet ára díszes felbőrökésben 8 ftr; füzetekint is kapható 30 krajával megkötve minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői út 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

— **Belak István** birneves kávé raktára (Budapest, Rottenbiller utca 4.) örisslag megnagyobbítottat. A legjobb minőségű kávé és tea fajokat a következő barmolatos olcsó áron küldi utánvételel vagy az összeg előleges beküldése után franko, teljesen költségmentesen: 3 kg. Cuba kávé 4.50 ftr. 3 kg. Moccá kávé 4.50 ftr., 3 kg. Java kávé 4.50 ftr., 3 kg. Gyöngy kávé 4.80 ftr., 1/4 kg. Császár keverék tea 1 ftr. 50 kr. 1/4 kg. Karavan tea 1.40 ftr. Törmelék tea 90 kr.

— **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű házi szerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hatfajásnál, osp-fajdalom, fajfájásnál, közszvénylén, oszudnál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkóránál minő: a kolera, hányóhasfolyás, az atleastnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. E kitűnő házi szer jó eredményel használtatott bedörzsöléséket az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 ftr. üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller vagy »Richter-féle »Horgony-Liniment« kéréndő és a »Horgony« vándjegyre kerünk figyelni.

Nyilttér.

Az e rovatban foglalkáért nem vállal felelőseget a szerk.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 ftr 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárámból rendelnelek, — fekete fehér és szines. — a legdivatosabb szövés, szin és mintázatban **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámtmentesen valaint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek

Henneberg G. selyemgyárai (es. ós kir. udvari szállító) Zürichben. Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbéllyeg ragasztandó.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment, Capsici comp.

Ezen birneves házi szer ellentűt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléséket alkalmazatik közszvénylén, oszudnál, tagszűgyogatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gvakorta Horgony-Liniment elvesszölés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háziarásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ftr. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; 15 krt ár: **Török József** gyógyszerész-nagyk Budapest. Bevásárlás alkalmával igaz óvatossá legyünk, mert több kisebb-betűkű utánzat van forgalomban. **Ki nem csak megkérdezd, az minden egyes üveget »Horgony«** vándjegyre és Richter vándjegyre nékdül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD és társa, **RUDOLSTADT** es. ós kir. udvari szállító.

HIRDETMEYNY.

Ó es. és apostoli királyi Felsőségének legfelső elhatározása alapján ezennel megkezdetik

a XXI-ik magyar királyi államsorsjáték

rendezése, melynek remélhető tiszta jövedelme közháznú és jótékonycélokra fog fordítatni.

E sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyere-ményei az alább következő játékerő szerint **365.000 koronára** rugnak és pedig:

1 fűnyeremény	150.000 kor.	10 nyere-mény a	1.000 kor.
1 "	50.000 "	"	" 500 "
1 "	20.000 "	"	" 100 "
1 "	10.000 "	"	" 50 "
2 nyere-mény a	5.000 "	"	" 20 "
5 "	2.000 "	"	" 10 "

Az összes nyere-mények középszámban fizetettek ki.

A huzás visszavonhatatlan **1899. évi december 30-án** Budapestben történik.

Egy sorsjegy ára 2 ftrtól o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a m. kir. lottojévdéki igazgatóságnál Budapestben (IX., Csopárkapri, főmelelet), a hová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvánnyal mellet előre beküldendő, valamennyi adó- és sóhivatálnál, a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyáruló községnél. Budapestben, 1899. augusztus hó 1-én.

M. kir. lottojévdéki-igazgatósg.

1899. évi 4340. szám.

Deszka árverési hirdetmény.

Alóírott erdőhivatal közhírére teszi, hogy a zsarnócai kincst. műfa raktárban áttelejtetés folytán vissza maradt fél hüvelyk vastag jegenyefenyő deszkák, és pedig: 2446 db 38 méter hosszú mintegy 36 m³ tömörtartalommal szélességre való tekintet nélkül m³-kint 8 (nyolc) fét kikiáltási ár mellett: — továbbá 512 db 4-8 méter hosszú mintegy 10 m³ tömörtartalommal szélességre való tekintetnélkül m³-kint 10 (tíz) fét kikiáltási ár mellett f. évi november hó 30-an d. e. 10 órakor az erdőhivatal tanácstermében megtartandó írásbeli zárt ajánlattal kapcsolatos szóbeli árverésen eladatni fognak.

Ajánlatok csakis az eladás alá kerülő anyag egész mennyiségére és csakis köbméterekre vonatkoztatva tehetők.

Bánatpénz fejében 39 fét teendő le. Írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel látandók el s azokban kijelentendő, hogy ajánlattevő az általános árverési feltételeket ösmeri s magát azoknak aláveti.

Az általános árverési feltételek az erdőhivatalnál s az eladás alá kerülő anyag a zsarnócai műfara-ktárban a szokásos hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok el nem fogadhatók.

Zsarnócan, 1899. évi november hó 6-án.

M. kir. Erdőhivatal.

MEGHÍVÓ

a turóci sörfőzde részvénytársaságnak Turóc-Szent-Mártonban

1899. november hó 26-án d. u. 3 órakor a »Tatra« bank helyiségeiben megtartandó

VI. rendes közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Elnöknek ad hoc s két jegyzőkönny hitelesítőnek választása.
2. Zárószámok megvizsgálása, a felmentvény megadása.
3. Az igazgató és két visszalépo választmányi tag megválasztása.
4. A felügyelő bizottságnak egy évre való megválasztása.
5. Tetszés szerinti indítványok. (Az indítványokat azonban a részvénytársaság alapszabályainak 16. §-a értelmében 24 órával előzetesen be kell jelenteni az igazgatóságnál.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1899. évi szeptember hó 30-án

Az igazgatóság.

A meghatalmazások a közgyűlés megnyitása előtt átadandók. A felügyelő bizottság által megvizsgált zárószámok, ugyszintén a nyereség- és veszteség-számla, az alapszabályok 29. §-a értelmében, a közgyűlés előtt 8 napon át a gyár irodahelyiségeiben megtekinthetők lesznek.

Legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A összes 50.000 nyeresemény jegyzéke.

A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
8 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
8900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
8900 " "	80
2900 " "	40

50,000 nyer. és jut. összegben 13.160,000

A ötödik nagy m. kir. osztályosorsjáték nemsokára ismét közlódik és

10.000 sorsjegyre **50.000** újból nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereseményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyeresési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléséknél eredeti sorsjegyeket a törzsérti eredeti árban és pedig:

egy egész	I. o. eredeti sorsjegyet	6—
" fél	" " " "	3—
" negyed	" " " "	150
" nyolcad	" " " "	—75

küldünk szét utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik. Kérjük a rendelmenyeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. november hó 16. és 17-ig,

mely napon a huzás van, hozzáuk beküldeni.

Török A. és Tsa a m. kir. szab. osztály-sorsjáték foeljárásitói

Budapest, V., Váci-körut 4a.

Sok és nagy nyereseményt fizettünk tisztelt vevőinknek, rövid idő alatt két millió koronánál többet.

Rendelőlevél levágandó **Török A. és Tarsa** uraknak Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztályosorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... fét) utánvételezni kérem
) postautalvánnyal küldöm.
 A nem tetsző törlendő.

Pontos cím.

SEIFERT JÓZSEF

csász. és királyi udvari fegyverszállító

POZSONY, Halászkapu-utca 4.

Internurbau telefon

252. szám.

ajánlja dús raktárát

Henri Pieper eredeti

DIANA fegyverekből,

ugyszinte

RATIONELL (kakasnélküli) fegyverekből.

Krupp Frigyes-féle

különleges acélcsővü fegyverekből

eredeti gyári árakon.

Ezen fegyverek a jelenkor legmegbízhatóbb és legjobban lövo vadászfegyverei s kimerítő leírással, valamint számos előkelő vadászkedvelő és hivatalos vadász referenciájával, ugyszintén **árjegyzékkel** készséggel szolgálók.

Kész vadásztöltényeket pontosak és megbízhatók, osztr.-magyar igen finom vadász- és edítővü porral, ugyszintén osztr.-magyar füstnélküli vadászpórral töltve, szállítók bármikor pontosan és frissen töltve, minden kaliberrühöz a legolcsóbb áron, továbbá

Eredeti Eley-töltények osztr.-magyar füstnélküli löporral töltve — seréttel vagy anélkül — 12. és 16-os kaliberrühöz állandóan kapható.

Vadászati, utazási és sportkülönlegességek.

Fenti cég kitüntettettét:

a m. kir. földmivélel. ipar- és kereskedelmi miniszterium által 3853. sz. a. Budapest 1883. december 1., a m. kir. honvédelmi miniszterium által 5219. sz. a. Budapest, 1882. okt. 15. a cs. és kir. hadügyminiszterium által 3686. Abth. 7. sz. a., Bécs 1881. december 17. a cs. és kir. honvédelmi miniszterium által 3064-572. IV. sz. a., Bécs, 1882. március 16. a m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumtól, Budapest, 1897. április 2-án.

Rend a dolgok lelke,

Rend a jólét alapja.

A házi rend feltétele a

Jó feleség,

a célszerű és izléses megtartás házi bútor, a milyet a legtesztetésebb alakban, legtartósabb kivitelben és legjutányosabb árban a

BÚTORGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

Turóc-Szt.-Mártonban,

készít és tart nagy választékban raktáron, ugy gazdag mint szegény ember lakása részére, ugy szajlónok, mint konyhák vagy kertek berendezésére, ugy felbőttek mint gyermekek részére.

Nincs hszánkban háztartás, melyet egyet más-tőlünk ne szükségelne.

Kérjen tehát kiki árjegyzéket és vásároljon tőlünk, ha csak egy-egy darabot is, tudjuk, hogy állítasunk igazságáról meggyőződést szerez és minden ebbeli szükségöt úgy ö, mint ismerőse nálunk fogja fedezni.

Rendelés esetén hivatkozozék mindenki ezen hirdetésre.

Főraktár:

Fischer Adolf és fia

cégnél

vac-udvar „az arany kulchoz“

Turóc-Szt.-Mártonban.